

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

49. Captium liberat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

manusque atrollens, promissi gratias B. Xauerio egit, visum Patri Iacobo quod retuli narrauit; indicatoque mortis die, sacris rite mysteriis procurata feliciter obiit. Cœterum corporis sanitatem quam huic magno eius bono negauit S. Xauerius, alteri concessit, Indæ similiter, & ex longa ægrotatione animam agenti, vsu iam linguæ, ac sensuum amisso. Haud tamen segnibus parentes quos iactura illius vehementer angebat, assiduis precibus, ac votis, pergebant illam B. Patri commendare. Quibus tandem ab eo quod tantopere vrserant abstulerunt, sed modo prorsus mirabili; spectandum enim se variis locis, tum pia femina, tum eo in pago, vni ex Ecclesiæ ministris obtulit; turba, qualis inter nos dum viueret stipatus puerili, Christianam doctrinam discantium, & hœminem præferens graui ali quo sollicitoque negotio impeditissimum; properare se ait ad restituendam ei feminae sanitatem. Quo temporis puncto velut expergisceret ægrota, voce, sensu, viribusque receptis momento sanata est.

Quid quod etiam Indo cuidam, vltro ac minime rogatus, oculos reddidit: Huius nomen Chambaratecura; occupatio quæstura Sanctæ Crucis quod est in oppido Colluci templum. Componebat quandoque festorum ignium diuersa missilia ad diem S. Crucis festa lætitia peragendum, cum in aceruum tormentarij pulueris scintilla incidens flammam ex eo ingentem corripuit, qua & miserè deformatus, & excæcatus omnino est, egitque multos annos cæcus: conspiciendum se tamen inter somnos aliquando huic sistens B. Apostolus, quærît ecquid ipsi gratum accideret oculorum vsu recipere: is ne vitam quidem gratiorem respondit, sed enim qui posset id fieri, cum præter oculorum cauum, nihil sibi de oculis restaret: de hoc inquit Sanctus, ne labora, iubetque sexta inde leuca perducî se Cotatem curet, ad ipsius adem atque imaginem illic preces fundat, cœterum nihil prorsus ambigens oculos se impetraturum. Prima vix luce promissi audis in viam se dat, familiari gressum eius regente, omni que illo itinere Sanctum rogans, & omnia pollicens in beneficij gratiam, si cæcus eò adueniens, reuertetur oculatus. Ac fuit quidem haud ad eò subita impetratio spei datæ, nec primo stetit imaginis aditu, ad probationem, & meritum fidei nonum in diem differatur ægrotus, supplex, fiducia, & constantia plenus, fixusque non prius ab Sancti pedibus recedere, quàm esset promissi compos factus. Idque nono demum ex quo venerat die prolixè obtinuit, renatis momento intra suos orbes viuidis oculis, & quos amiserat nitore vincentibus. Cecinit ipsemet (erat enim pœta) versu patrio carmen, quo miraculum accepti muneris tota India vulgauit.

Cæcitate hac haud forte leuior alia, Ioannem Fonsecam Lusitanum ministrum regium detinebat: abductus à barbaris, & Cugneli conclusus alta rupe, vitam trahebat in tenebris, omni oculorum ablatò vsu nisi ad lugendam seruitutem. At is Xauerium cum additissimè coleret, instabat apud illum perpetuò, vt se ab hac vita tam calamitosa aut seruitute eriperet; futurum sibi tolerabilius vna morte absolui, quàm

pp 3 dito

47

Oculos effos-
sos excor, red-
dit.

49

Captiuum li-
berat.

diro sepultum carcere, quotidie mori. Audiuit clientem patronus beneficium multo etiam largius quam esflagitaret; recreauit sua praesentia moerentem, confirmauit ad patientiam triduanam qui adhuc ipsi supererat carceris, post quem insperato, contraque omnem expectationem, in libertatem amissam assertus est. Longè diuersos auaro Christiano impressit motus obiecta Xaverij species. Hic ædis quaestore quam Couliani sacram habebat Sanctus claris illustrem miraculis, vela quaedam altaris, & tintinnabulum, pecuniae modicae pignus acceperat. Sed breui coactus est reddere. Xaverius ipsemet reperitur adstitit dormienti, vultu irato, acerbe ac minaciter obiurgans; nisi quantocyus in templum referret quod de illo in pignus non dubitarat admittere, grandi fenore luiturum: terribili somnio inhorrescetis euigilat, apertisque oculis Sanctum videt sublimè ab se auolantem.

Hæc per se praesens Xaverius confecit; sed absque numero alia rerum partim suarum, partim sibi sacrarum ministerio, vel actu. Pulvere ex fossa sepulchrali, qua Sanciani conditus est, segmentis castulae seu superpellicei & sacerdotalium ipsius vestium, chirographis nominis, oleo ad eius effigiem lucente, mensuris Goani illius sepulchri, breuiario, coronae globulis, edita censentur innumera, probanturque iuridicis tabulis ab eo miracula. Cruces quibus passim littora insigniuit ut essent terra marique conspicuae, & venerabiles nauibus, ac viatoribus, colebantur velut gloriosa ipsius trophaea, nec parcius ab Saracenis, & ethnicis quam à Christianis, appensa ferebant donaria, anathemat, & omnibus scilicet acceptam ad illas à sancto gratiam monumento affixo testantibus.

Præter has, Corate nominatissima colebatur ex qua S. Xaverij prodigiosa illa pendeat tabula, cruxque ipsa clara prodigiis, adhibitaque à S. Patre veluti propria in effectum continuam mirabilium beneficiorum. Cæpit eius occulta in lucem virtus se prodere, cum humata eo in templo femina Cotatensi, Christiana in speciem, re ipsa ethnicis peiori, crux palam in omnium oculis, improuisum cruorem sudauit, sed ea copia ut ramis quinque per truncum deflueret. Quo permoti ostento qui aderant, cum de mulieris vita & moribus inuestigassent diligenter, magam, & magistram beneficiorum, ac peculiari olim dicatam daemone compererunt, nullo animi poenitentis inditio mortuam, dignam proinde cuius execrabile cadaver sepeliretur asini sepultura, traditaque in praedam daemonibus anima, discerpendum canibus iactaretur. Hinc multiplicis deinceps beneficentiae exercendae fons fuit Xaverio illa crux. Complexu solo, visum caeco restituit: contractu lethalem sanguinis eruptionem inhibuit; piscatorem egenum periculose ægotantem, qui præ illius tactu sacro, ethnicorum beneficia spreuerat; confestim restituit; & præter alia sexcenta paralyticum sanauit, sed modo non raptim transcurrendo. Erat is Dominicus Gomez, in Lusitanorum praesidio Cocini miles, huic ad S. Francisci propugnaculum excubanti, repentina humorum eluuiem partem corporis sinistram ab usque capite ad pedes interceptam penitus sensuque orbauit,

50
Ad crucem
Xau mir.